

Hongaresos

Fa deu anys, amb motiu de la concessió del premi Nobel a Imre Kertész, recordant la singularitat dels hongaresos, i una experiència meua inoblidable, jo escrivia, en un altre lloc, ratlles com aquestes: “Venien de l’est remot, es van instal·lar al cor geogràfic d’Europa allà pel segle IX, i si algun poble ha destil·lat les essències de la cultura europea són ells: amb aquella llengua que des de fora és tan estranya, amb els cavallers de la plana infinita, amb la noblesa de l’Imperi, amb la ciutat de Budapest, per on jo passejava amb tristesa fa molts anys, i on encara eren presents, als murs i als cors, els forats de les bales soviètiques del 1956. A l’Acadèmia de Ciències ens servien a taula increïbles senyoretetes amb faldeta curtíssima, a la ciutat de Széged el capítol del Partit Comunista ens obsequiava amb setze classes diferents de vi i setze de formatge, tots de la seua regió. Parlàvem del futur de les societats rurals d’Europa, de l’est i de l’oest, i els hongaresos figurava que eren d’aquella banda de la ratlla, però eren d’aquesta i ho sabien. Com els txecs, els eslovens, els estonians o els polonesos.” Jo passejava, doncs, per Budapest trista i grisa, i no sabia que en alguna habitació modestíssima, en algun casal antic, escrivia els seus llibres Imre Kertész o Péter Esterházy (fill de la gran família, els patrons de Joseph Haydn, i autor d’*Harmonia celestial*, una autobiografia inventada i real on hi ha tota la història d’Hongria), György Konrad, que jo vaig conèixer quan era president del Pen Club i amb el qual vaig mantindre fa pocs anys una llarga conversa pública a la Literaturhaus de Frankfurt, i també Sándor Marái i els altres, els continuadors d’una gran literatura. Una literatura europea, d’un poble europeu cultíssim, civilitzat, i amb una llarga història singular i admirable. I ara els hongaresos, per gran majoria parlamentària i sembla que també popular, han aprovat fa pocs mesos (l’abril passat) una constitució que, per dir-ho amb suavitat, encaixa molt dubtosament amb els estàndards ideològics comuns als estats de la Unió Europea.

Joan Francesc Mira

Una constitució que comença amb declaracions tan retòriques i tan peculiars com aquestes: “Nosaltres, els membres de la nació hongaresa, al començament del nou mil·lenni, amb un sentit de responsabilitat per cadascun dels

hongaresos, fem la proclamació següent: Estem orgullosos del nostre rei Sant Esteve que va construir l’estat hongarès sobre un fonament sòlid i va convertir el nostre país en part de l’Europa Cristiana fa un miler d’anys. Estem orgullosos dels nostres avantpassats que van lluitar per la supervivència, la llibertat i la independència del nostre país. Estem orgullosos dels extraordinaris assoliments intel·lectuals del poble hongarès. Estem orgullosos que el nostre poble haja defensat Europa al llarg dels segles en una sèrie de lluites i haja enriquit els valors comuns d’Europa amb el seu talent i diligència. Reconeixem el paper del cristianisme en la preservació de la nacionalitat. Valorem les diferents tradicions religioses del nostre país.” I més singularitats, més fonaments de la llei fonamental: “Mantenim que la família i la nació constitueixen el marc principal de la nostra existència, i que els nostres valors fonamentals de cohesió són la fidelitat, la fe i l’amor.” Sensacional. I més encara: “Honorem els èxits de la nostra constitució històrica i honorem la Santa Corona [de Sant Esteve], que encarna la continuïtat constitucional de l’estat hongarès i la unitat de la nació.” I una mica més: “Mantenim que després de dècades del segle XX que han portat a un estat de decadència moral, tenim una profunda necessitat de renovació espiritual i intel·lectual.” Com a llenguatge constitucional, no es pot demanar més. Només hauríem de canviar “Hongria” i “hongaresos” per qualsevol altre nom (com ara França, Catalunya, Holanda o Espanya, per exemple), per a copsar l’extravagància del cas. L’any 2002, Imre Kertész va rebre el premi Nobel “per una escriptura que sosté i reforça la fràgil experiència de l’individu contra la bàrbara arbitrietat de la història”. Tinc la impressió que, ara mateix, els hongaresos recorden malament la seua.

“Honorem els èxits de la nostra constitució històrica i honorem la Santa Corona [de Sant Esteve], que encarna la continuïtat constitucional de l’estat hongarès i la unitat de la nació.’ I una mica més: ‘Mantenim que després de dècades del segle XX que han portat a un estat de decadència moral, tenim una profunda necessitat de renovació espiritual i intel·lectual.’”